

Kultura w edukacji międzykulturowej – konteksty teoretyczne i społeczno-polityczne

redakcja naukowa

Tadeusz Lewowicki
Alina Szczurek-Boruta
Barbara Grabowska

Wydział Etnologii i Nauk
o Edukacji Uniwersytetu
Śląskiego w Katowicach

Wyższa Szkoła
Pedagogiczna ZNP
w Warszawie

Stowarzyszenie
Wspierania Edukacji
Międzykulturowej

wydawnictwo
adam marszałek

RECENZENCI

prof. zw. dr hab. *Stefan Mieszalski*
prof. zw. dr hab. *Wiktor Rabczuk*

REDAKTOR PROWADZĄCY

Paweł Jaroniak

REDAKTOR TECHNICZNY

Sławomir Orkiszewski

KOREKTA

Sylwia Kowalska

PROJEKT OKŁADKI

Krzysztof Galus

PROJEKT LOGO

Tadeusz Lewowicki

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek
Toruń 2013

ISBN 978-83-7780-790-3

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach,
Wyższą Szkołę Pedagogiczną Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie
i Stowarzyszenie Wspierania Edukacji Międzykulturowej

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową:
tel./fax 56 648 50 70, e-mail: marketing@marszalek.com.pl

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87-100 Toruń
tel. 56 664 22 35, 56 660 81 60, e-mail: info@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl
Drukarnia nr 2, ul. Warszawska 52, 87-148 Łysomice, tel. 56 678 34 78

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie 7

MIĘDZYKULTUROWOŚĆ JAKO KATEGORIA
KULTURY I EDUKACJI

Jerzy Nikitorowicz

Międzykulturowość jako kategoria kultury i edukacji 11

Józef Kuźma

Nowe wyzwania, różne oblicza i zadania edukacji
wielokulturowej 29

Adela Kożyczkowska

Wielokulturowość a polityczność i polityka.
(Nie)oczywistość sensów. Szkic zagadnienia 41

KULTURA W ŻYCIU
DUCHOWYM I RODZINNYM

Aniela Różańska

Kulturowy kontekst dokonywania indywidualnych wyborów
w kwestiach religijnych a edukacja międzykulturowa 67

Barbara Chojnacka-Synaszko

Kultura pedagogiczna rodziny w obliczu wielo- i międzykulturowości 81

Alicja Hruzd-Matuszczyk

Rodzina w świecie wartości, świat wartości w rodzinie –
szkic zagadnienia 93

Jolanta Suchodolska

Jakość kultury i jakość życia. Społeczne i edukacyjne uwarunkowania
adaptacji do zmian 110

Teresa Wilk, Agata Rzymelka-Fraćkiewicz Pamięć społeczna o relacjach międzykulturowych jako istotny element kształtowania postaw współczesnych pokoleń. Kultura i sztuka wobec edukacji międzykulturowej	127
--	-----

KULTURA W EDUKACJI I ŻYCIU MŁODZIEŻY – KONTEKSTY WIELOKULTUROWE

Alina Szczurek-Boruta Kontekst kulturowy uczenia się – konsekwencje dla edukacji międzykulturowej	143
Maria Marta Urlińska Kultura szkoły pogranicza kultur (lotewska przestrzeń – polskie klimaty)	159
Alena Doušková Rozvíjajúce hodnotenie ako interkultúrna kompetencia učiteľa	180
Barbara Grabowska Zachowania tożsamościowe przejawiane przez młodzież w obszarze kultury	191
Anna Gajdzica, Agnieszka Gajdzica Narzekanie jako element kultury czy podstawa jej funkcjonowania? Perspektywa studentów reprezentujących różne kręgi kulturowe	205
Wykaz publikacji w serii „Edukacja Międzykulturowa”	221
Informacja o autorach	229

CONTENTS

Introduction	7
---------------------------	---

INTERCULTURALISM AS A CATEGORY OF CULTURE AND EDUCATION

Jerzy Nikitorowicz Interculturalism as a category of culture and education	11
Józef Kuźma New challenges, different faces and tasks of intercultural education	29
Adela Kożyczkowska Interculturalism versus politicality and politics. (Non-)obviousness of senses – an outline	41

CULTURE IN SPIRITUAL AND FAMILY LIFE

Aniela Różańska Cultural context of making individual choices in religious issues versus intercultural education	67
Barbara Chojnacka-Synaszko Pedagogical culture of family in the face of multi- and interculturalism	81
Alicja Hruzd-Matuszczyk Family in the world of values, the world of values in family – an outline	93
Jolanta Suchodolska Quality of culture versus quality of life. Social and educational conditions of adaptation to changes	110

Teresa Wilk, Agata Rzymelka-Fraćkiewicz	
Social memory of intercultural relations as a significant element of shaping the attitudes of contemporary generations.	
Culture and art in the face of intercultural education	127

CULTURE IN EDUCATION AND LIFE OF YOUTH – MULTICULTURAL CONTEXTS

Alina Szczurek-Boruta	
Cultural context of learning – consequences for intercultural education	143
Maria Marta Urlińska	
Culture of the school of cultural borderland (Latvian space – Polish climates)	159
Alena Doušková	
Evaluation as the teacher's intercultural competence	180
Barbara Grabowska	
Identity behaviour patterns presented by youth in the area of culture	191
Anna Gajdzica, Agnieszka Gajdzica	
Complaining as an element of culture or the basis for its functioning? The perspective of students representing different cultural circles	205
List of works published in the series "Intercultural Education"	221
Note about the authors	229